

Resensies

C E Braaten & Robert W Jenson (eds), *The Catholicity of the Reformation*. Eerdmans 1996, 107 pp. Prys \$12,00.

In hierdie versamelwerk waarin gefokus word op die "katolisiteit" (algemeenheid) van die kerk as die "ware" intensie van die Reformasie, het die Amerikaanse redakteurs Braaten (Direkteur van die "Center for Catholic and Evangelical Theology" in Northfield, Minnesota) en Jenson (Professor in Religie aan die St Olaf College in Northfield, Minnesota) die referate wat tydens die kongres oor "The Catholicity of the Reformation" aan die St Olaf College en die Grace Lutheran Church, Pennsylvania in Oktober 1994 gehou is, gebundel.

Die reformatoriese intensie met die formulering van die "algemeenheid" van die kerk (met die betekenis van "total, whole"), word in hierdie versamelwerk argumentatief ontvou en interpretatief - hoofsaaklik vanuit 'n Lutherse perspektief - ondersteun, en dan verstaan nie as die skepping van 'n nuwe kerk nie, maar die hervorming van die kerk wat in kontinuïteit met die "een heilige katolieke en apostoliese kerk" van die vroegste tye geleef het. Die begrip "katoliek" is deur die eerste eeuse kerkvader Ignatius van Antiochië gemunt en word sedertdien gebruik in verwysing na die Skrif, tradisie, sakramente, belydenisskrifte, aanbidding en bediening van die "volheid" van kerkwees. Daarom ook die uiteenlopende artikels wat saamgevoeg kon word in hierdie versamelbundel ter verdediging van 'n "evangeliese katolisiteit".

Jenson ontgin in sy bydrae (pp 1-12) die betekenis van die kerk as *communio* binne ekumeniese verband en lê veral klem op die kerk se antisiperende bestaanswyse as volk van God, as die liggaam van Jesus Christus en as tempel van die Heilige Gees wat onvermydelik die opgaaf van *koinonia* aan die onderlinge kerktradisies stel. Vir Jenson is *koinonia* gefundeer in die misterie van die drie-enigheid van God self. Vanuit hierdie verstaan, fokus hy dan spesifiek op die ekumeniese betekenis van die *communio sanctorum* as 'n eskatologies inklusiewe begrip. David Yeago van die Lutheran Theological Southern Seminary in Columbia, kom is sy oorspronklike artikel (pp 13-34) met 'n voorstel om Luther anders te lees, naamlik deur te let op die ontwikkeling en verskuiwing wat in die denke van Luther self plaasgevind het, en waardeur hy in sy soeke na 'n genadige God, inderdaad nader beweeg het aan 'n verstaan van die katolisiteit van die kerk wat nie noodwendig die skeuring van die kerk geïmpliseer het nie. Die predikant Frank Senn van die Immanuel Lutheran Church in Evaston,

bespreek (pp 35-52) die liturgiese veranderinge wat die reformatore aangebring het in die viering van die Nagmaal waardeur die betrokkenheid van die gelowiges teweeggebring is asook Skrifprediking sy regmatige plek herwin het. Hieruit stel hy tereg die vraag na liturgiese inkulturasie, dit wil sê op watter wyse die liturgie van die Nagmaal deel geword het van die kultuur van die gelowiges wat dit vier. Braaten ondersoek in sy bydrae (pp 53-66) die noodsaak van ekumeniese gesprek oor die probleem van die verstaan van die outoriteit van die kerk, veral met betrekking tot leierskap na binne, maar ook in die rol van die kerk in die samelewing. Hy sien hierdie probleem as die hoofstruikelblok op die weg van die versoening van die bedieninge van die onderskeie kerke. In aansluiting hierby, bespreek (pp 67-77) die afgetrede biskop James Crumley van die Lutheran Church in America verskillende interpretasies oor die rol en plek van die amp van die predikant, en voer aan dat dit herwaardeer moet word vanuit 'n historiese en belydenismatige perspektief sonder om dit met eietydse kultuureise te kompromiteer. In sy uiteensetting (pp 79-92) van wat onder Lutherse pieteit verstaan kan word, toon Robert Wilken van die University of Virginia op oortuigende wyse aan dat hierdie vergestaltung van spiritualiteit - ongeag die glansrykheid van visie wat deur die Lutherse reformasie teweeggebring is - gedoem is tot ondergang indien dit as die omvattende geheel van die kerk se geloof en lewe verstaan sou word, en hierdeur dus die betekenis en bydrae van die katolieke tradisie sou ignoreer. In die slotbydrae (pp 93-105), argumenteer die eertydse direkteur van die Commission on Faith and Order van die Wêreldraad van Kerke, Günther Gassmann, dat die universele kerk verstaan moet word as 'n gemeenskap ("communion") van kerke, dit wil sê 'n gemeenskap van genade en hoop waarin *koinonia* as taak en doel van die onderlinge kerke dien tot teken en antisipasie van die gemeenskap wat God vir alle mense wil.

Vir die praktiese en sistematiese teoloog wat veral belang stel in eietydse ekklesiologiese vraagstukke en ekumeniese samewerking, bied hierdie bondige versamelwerk, na my oordeel, stimulerende leesstof juis daarin dat dit poog om op 'n kritiese wyse die eng gebaande weë wat deur kerklike tradisie spontaan, maar ook doelbewus, teweeggebring is, te bevraagteken en op 'n oorspronklike wyse te transendeer. Juis hierin laat dit soekend reg geskied aan sowel die reformatoriese intensie van 'n voortdurende reformerende kerk asook aan die verlange dat die uiteengeloopte kerklike tradisies in toenemende mate en op praktiese wyses, weë terug sal vind na mekaar.

D P Veldsman

P W Barnett, *Jesus and the logic of history*, New Studies in Biblical Theology No 3 (Series editor: D A Carson), Apollos, Leicester 1997, 182 pp. Prys £12.99.

Daar word deesdae van 'n Renaissance in Jesusnavorsing gepraat en die stelling is waarskynlik nie ver van die kol nie. Vanuit alle hoeke en met verskillende doelstellings word daar boeke oor Jesus geskryf. Daar is ook sterk verskille tussen verskillende benaderings. Hoe dit ookal sy, hierdie debat het ten minste weer die vraag oor wie Jesus is en wat ons van Hom kan weet, op die voorgrond gestoot.

Dit is juis aan hierdie debat waaraan dr Barnett ook deelneem. Hy doen dit vanuit 'n bepaalde behoudende hoek en tree gedeeltelik in debat met sekere kritiese Jesusnavorsing.

Sy boek beslaan nege hoofstukke. Hy begin met 'n hoofstuk oor Jesus en die beoefening van geskiedenis. Dit is 'n belangrike oriënterende hoofstuk. Die nadenke oor wat geskiedenis is en hoe geskiedenis beoefen moet word, laat soms in die breë debat veel te wense oor. Daarom is dit goed dat Barnett hieraan aandag gee. Daarna volg hoofstukke oor Christus in die geskiedenis en Jesus in die proklamasie en tradisie. Vanuit die Bybelse gegewens (Briewe en Evangelies), asook ander inligting, word Jesus dan in historiese konteks geplaas. Sy rol in die Evangelies en met die verspreiding van die Christendom word ook oorweeg. Daarna word die vraag gevra hoe daar van Jesus na die teks van die Evangelie beweeg is. Uiteindelik word die vraag van Jesus se dood onder die soeklig geplaas.

Hierdie boek is die moeite werd om te lees. Vir my lê die hoofrede vir die aanbeveling in die wyse waarop Barnett die aandag op die "logika" van die geskiedenis plaas. In die kritiese navorsing het dit mode geword om te sê dit of dat kan ons nie bewys nie, of "ons weet nie". Dit word dan dikwels gesien asof daardie saak dan geen historiese gronde het nie. Die probleem is egter dat daar onrealistiese eise aan die historiese argumentasie gestel word voordat dit deur sommige as sodanig aanvaar word. Dit is juis hier waar Barnett se bydrae lê. Hy herinner die leser weer daaraan dat dinge nie net sommer gebeur nie. Die groep Jode wat Jesus gevolg het, het nie sommer eendag besluit om net vir die lekker so 'n nuwe Christelike beweging te begin nie. Daar moes, logiserwys, 'n rede daaragter gelê het. Die vroeë Christene sê ook wat dit was: die opstandingsgebeure. Daar is 'n groot groep Jesusnavorsers (veral die wat nie die opstanding wil aanvaar nie) wat byvoorbeeld sê dat dit Jesus se boodskap was wat die verskil gemaak het. Maar wat sê die logika van die geskiedenis? Daar was verskeie groot geleerdes daardie tyd wat in die sentrum van die samelewing

gestaan het en ons weet ook dat die meeste dinge wat Jesus gesê het, nie nuut was nie. Die histories-logiese vraag is: waarom het Jesus se groep 'n wêreldbeweging geword en nie een van die ander nie? Johannes die Doper was ook tog prominent en het 'n soortgelyke boodskap as Jesus verkondig. Hy het in sy tyd ook groot sukses behaal, maar waarom het Jesus en nie Johannes nie, die Een geword wat tot die Christendom aanleiding gegee het?

Die oomblik dat hierdie soort vrae gevra word, moet logiese antwoorde verskaf word. Die selfgetuienis van die Christelike gemeenskap word dan weer belangrik, want daar vind 'n mens die eerste Christene se eie logiese verklaring vir wie hulle self is en hoekom.

Barnett neem die getuienis van die Evangelies en Briewe ernstig en werk van daaruit verder. Hy begin dus nie met 'n kritiese afwysende houding nie.

Wat ek miskien mis, is 'n meer wetenskaplike begronding en verfyning. Toegegee, hierdie is nie 'n wetenskaplike teksboek nie, maar 'n leesboek. Dit is waarskynlik waarom Barnett wetenskaplike gespreksvoering tot 'n groot mate vermy het. Tog doen dit nie afbreuk aan die leesbaarheid en waarde van die boek nie.

Ek kan hierdie boek aanbeveel vir enigiemand wat in die Jesusdebat belangstel. Hierdie boek maak 'n spesifieke en positiewe bydrae tot daardie debat.

J G van der Watt

J C Beker, *Heirs of Paul. Paul's legacy in the New Testament and in the Church today*, Eerdmans, Grand Rapids, Michigan 1996, 146 pp. Prys \$16-00

Hierdie boek van die bekende Paulinis, Christiaan Beker, is reeds in 1991 gepubliseer en nou in 1996 weer her-uitgegee. Dit is 'n interessante boek wat van die vertrekpunt uitgaan dat die Paulustradisie in die deutro-Pauliniese literatuur opgeneem en herinterpreteer is. In die Pastorale briewe, Efesiërs, Kolossense en 2 Tessalonisense asook Lukas kan gesien word hoe die eerste interpreteerders van Paulus sy tradisie behou en versterk het, maar ook hoe hulle aanpassings gemaak het vanweë hulle eie situasies.

Beker is bekend vir sy koherensie en kontingensie benadering wat ook sterk in die boek gebruik word. Beker wil 'n balans hou tussen die tradisie en die toepassende verwerking van die tradisie. Die toepassende verwerking is nodig vanweë die kontingensie. Paulus het 'n spesifieke

situasie aangespreek. Sy latere interpreteerders het ook hulle spesifieke situasies gehad waarin hulle die tradisie moes toepas en lewe gee. Hierdie aanpassing by 'n nuwe situasie moet egter nie ten koste van die kern van die tradisie gemaak word nie. Beker skryf daarom 'n goeie hoofstuk oor die basiese elemente van die transmissie van die tradisie wat hy aan die einde van die boek prakties opneem.

Beker is 'n gesoute Paulus-interpreteerder. Dit kom 'n mens gou agter. Tog is sy samevatting van byvoorbeeld Kolossense of Efesiërs baie kripties en staan nie oral bo twyfel nie. Dit maak van die boek 'n goeie basis vir bespreking.

Ek kan hierdie boek met vrymoedigheid aanbeveel. Dit is 'n prikkelende boek wat die diskussie beslis stimuleer.

J G van der Watt

J T Carroll en J B Green in samewerking met R E van Voorst, J Marcus (Senior), *The death of Jesus in Early Christianity*, Hendrickson Publishers Peabody, Massachusetts 1995, 318 pp. Prys onbekend.

Raymond Brown het die volgende van hierdie boek gesê: "These wide-ranging essays, reflecting six years of discussions, illustrate eloquently the scope of scholar's evaluations of the historicity and theology of the death of Jesus. They serve as an excellent antidote to the facile dismissal of the New Testament picture of Jesus' passion as propagandistic fictional invention".

Hierdie boek bevat dertien opstelle wat in drie dele aangebied word. Die drie dele heet: "The death of Jesus and the Gospels", "Other early Christian views of the death of Jesus" en "Historical and theological issues". Allereers word daar aandag gegee aan huidige navorsing waarna die beskrywing van die dood van die vier Evangelies aan die orde kom. In deel twee word Paulus, Hebreërs, 1 Petrus en Openbaring bespreek. Inligting oor verhale buite die Protestantse kanon kry ook aandag. In deel drie word vrae beantwoord soos waarom die kruis nodig was, wie verantwoordelik was vir die dood van Jesus, die Ou Testament en die dood van Jesus, en wat versoening met die dood te doen het.

Hierdie is inderdaad een van die mees omvattende behandelings van die dood van Jesus soos dit in die Bybel beskryf word. Die Bybelse materiaal word sistematies behandel, waarna sekere relevante temas aan die orde kom. Op dié wyse kry die leser 'n omvattende beeld.

Die uitgangspunt is nie 'n oordrewe kritiese uitgangspunt nie, maar die skrywers wil as wetenskaplikes die Bybelse materiaal ernstig neem.

Ten minste het ons 'n wye reeks beskrywings van die dood van Jesus deur tydgenote of amper tydgenote van Hom. Hierdie dokumente bied historiese vastepunt vanwaar verder beweeg kan word in die wetenskaplike en historiese bevraagtekening.

Hoewel die besprekings nie heeltemal volledig is nie, word die belangrikste teksmateriaal onder die vergrootglas geplaas - die tekste word bespreek en dan word teologiese konsekwensies getrek. Dit maak dit na my mening 'n goeie oorsigboek, asook 'n goeie boek om as basis vir seminatuurwerk met studente te gebruik. Hoewel die boek wetenskaplik goed begrend is, is dit nie te moeilik vir die geïnteresseerde leke leser nie.

Ek kan die boek met groot vrymoedigheid aanbeveel. Dit lewer 'n spesifieke bydrae tot die teologiese gesprek rakende die lewe en dood van Jesus.

J G van der Watt

E Conradie, *Rus vir die hele aarde*. Lux Verbi 1996, 172 pp. Prys R45-00.

"Rus vir die hele aarde" is 'n boek oor die ekologie wat as sentrale samebindende tema "rus" neem. Uit teksgedeeltes soos Matteus 11:25-12:8, Romeine 8:18-26, Genesis 2:1-4, 3 en 6, Openbaring 14:13, ensovoorts word verskillende fasette van "rus" behandel in altesaam sewe hoofstukke.

Die boek is goed geïllustreer deur Piet Grobler. Afgesien van die illustrasies is die boek ook interessant en oorspronklik aangebied. Dit verdien 'n pluimpie. Die skrywer het moeite gedoen en mooi materiaal versamel. Hy bied dit nie akademies aan nie, maar meer populêr. Hy gee ook telkens opsommings van wat hy wil sê. Dit vergemaklik die leesproses. Na my mening is dit tog jammer dat hy "rus" geneem het as tema waarby alles "ingepas" moes word. As net na die inhoudsopgawe gekyk word, is die probleem al klaar duidelik: hoofstuk een en vier heet byvoorbeeld "Rus vir almal (en alles) wat vermoeid en belas is..." en "Rus vir alles en almal" onderskeidelik. By die lees van die boek kry 'n mens interessante materiaal, maar my leeservaring was dat dit los en gebroke aangebied word. Ek het nie die gevoel gekry dat ek stelselmatig deur die boek "iewers heen" geneem word nie. Daarmee saam is sommige van die probleme ook op 'n te veralgemeende vlak aangespreek. Dit kan die gevoel skep dat die boek nie "vir my (= leser)" geskryf is nie, want ek (= leser) identifiseer nie met daardie probleme nie. In 'n boek oor ekologie in Afrika is dit belangrik om 'n probleembewustheid te ontwikkel, aangesien die

debat en bewustheid van die probleme rondom die ekologie hier in Afrika nog nie naastenby die vlak bereik het wat dit byvoorbeeld in Amerika of Europa al bereik het nie. Conradie se boek dra wel gedeeltelik by tot die ontwikkeling van hierdie bewustheid en dit tel beslis in die guns van die boek. Ek is tog van mening dat as dit nog meer doelgerig gedoen is, sou dit nog meer bygedra het tot die waarde van die boek.

Vir iemand wat lekker wil lees oor die ekologie in die lig van sekere Skrifgedeeltes, is hierdie 'n goeie boek om te koop.

J G van der Watt

E Ferguson, *The church of Christ: a biblical ecclesiology for today*, Grand Rapids, Eerdmans 1996, 443 pp. Prys:

A number of important theologians have pointed out that ecclesiology may be regarded as the organising theme for twentieth-century Christian thought. Both directly and indirectly, the issue of being the people of God, particularly in a visible, institutional sense has come to dominate Christian theology in recent times.

Clearly, these discussions will involve the New Testament. One can hardly claim to be doing Christian theology, or to be thinking from a Christian perspective, without referring to these ancient documents. Ferguson's book is a contribution to this particular problem. He is not in direct dialogue with the many studies on the church, but has provided a positive exposition of the material from the New Testament in a systematic way in order to serve theological reflection recognising the authority of the canon of Scripture.

As a historian, Ferguson is well aware of the diversity of theologies in the New Testament, but has chosen a unifying, synthetic approach, "to pay more attention ... to the melody than to the individual instruments" (p xv).

In a very explicit sense, therefore, Ferguson attempts to do biblical theology. The "today" in the title is meant to emphasise that Ferguson believes such a biblical ecclesiology is viable today (he is not dealing with contemporary interests or problems). Ferguson's central theological position is summarised by himself: "God gave a person, then a proclamation, and then a people". The proclamation, centered in the person Jesus Christ, the person given by God, calls and gathers a people. This basic statement is developed in six chapters.

Chapter 1, "The people and the messiah: history and eschatology" deals with covenant, kingdom, Christ and community. Chapter 2, "The

church and her Lord: the nature of the church” discusses the centrality of Christ, the people of God, the body of Christ, the community of the Holy Spirit, and important metaphors for the church: family of God, vine and vineyard, sheep and sheepfold, temple. There is also a discussion of *ekklesia* (pp 129–33).

The issue of salvation and church membership is dealt with in chapter 3. Ferguson reasons from human need and God’s action, to which humans must response. God then freely gives his gifts.

Chapter 4 is a discussion of worship and assembly. Ferguson carefully explicates the theological foundations of worship, as well as analysing issues such as “the church as a temple”, priest and priesthood (in early Christian tradition) and sacrifices, before reflecting on matters of Christian assembly (pp 226–80).

After the discussion of Christian assembly “the continuing ministry” of the church must follow (chapter 5, pp 281–348). In the final chapter, Ferguson deals with the new way of life of the church. Topics such as morality and community, Christian ethics, fellowship, discipline, liberty, church and society as well as church unity is dealt with.

Subject and Scripture indexes conclude the volume. Throughout the discussion footnotes - though judiciously used - provide ample references and acknowledgements. Each chapter concludes with a selected bibliography. Although the emphasis is very much on the New Testament, where appropriate the Old Testament and Christian tradition (or church tradition) is brought to bear. Most of his topics are indeed the traditional topics in ecclesiology. What Ferguson does, is to study the biblical passages relevant to these topics.

Ferguson is an accomplished scholar who has researched a great variety of issues in early Christianity and New Testament times. He writes lucidly, formulates his arguments carefully and is consistently loyal to his beliefs. He explicitly eschews the “proof-text” approach and attempts, rather, to show the interconnectedness of themes evidenced in the biblical texts. In this study his interest is not historical but doctrinal, not to impose a doctrinal scheme on the texts, but to make an effort to let the doctrinal “teaching” arise out of the text.

In a sense, Ferguson’s attempt must be considered successful. What he has provided us with is surely a good systematic presentation of a New Testament ecclesiology. It can be recommended with confidence to students, scholars and interested laypeople. There is a lot to learn from this book, whatever one’s own theological convictions, and should be consulted by all concerned with being the church today.

Yet, I should add that I consider Ferguson's work a rather basic exploration of some of the data necessary for a supposed New Testament ecclesiology - precisely because of the parameters set by himself.

Firstly, a historical perspective is surely aware that not only is a custom or a word embedded in its context, but that values and concepts are also culturally embedded. A proper historical analysis must relate to the cultural values of the ancients. To be truly synthetic, a series of generalising historical perspectives must come into play: the first century Mediterranean world's view of personality, personhood, social institutions and so forth.

Secondly, at least some critical dialogue with our own values and concepts must be included. A belief does not and cannot make something viable for today. Ferguson's statement of his belief in the viability of the New Testament ecclesiology contributes nothing to its possible validity. If it did, it would not matter what one believes. It is not the strength of one's folly, but its critical and explanatory power, amongst other things, that matter. Exposition of Christian tradition must interact with contemporary discourse to show forth its ability to criticise effectively and its ability to contribute to understanding experience and reality.

Pieter J J Botha

F F Segovia (red), *What is John? Readers and readings of the Fourth Gospel*, Scholars Press, Atlanta, Georgia. 293 pp. Prys \$49.95 (hardeband) \$29.95 (sagteband), Reeks: Symposium series, SBL Datum 1996

In die boek: "What is John?" het Segovia navorsing van twaalf Amerikaanse teoloë oor verskeie aspekte van die Johannesevangelie saamgevat.

Die boek bestaan uit twee groot afdelings: naamlik (i) "Lesers en Lesings van die Vierde Evangelie" én (ii) "Die Johannesevangelie aan die einde van die twintigste eeu". 'n Derde losstaande gedeelte word as die "Slot" aangebied. In die "Slot" gee Segovia self 'n oorsig oor die verskillende bydraes. Hy toon ook sekere tendense aan wat uit die bydraes na vore gekom het.

Die agt bydraes in die eerste hoofdeel word in twee hoofdele opgedeel. Die eerste vier bydraes verteenwoordig literêre benaderings.

Koester skryf oor die Johannese lesers vanuit literêre perspektief. Kysar maak 'n bydrae oor metafore en Newheart poog om 'n psigo-literêre lesing daar te stel. Staley lees die Evangelie vanuit post-moderne perspektief.

Die volgende vier bydraes staan onder die opskrif: "Theological Approaches". Culpepper vra die vraag na die wyse waarop die Evangelie in die Amerikaanse pluralistiese situasie funksioneer. Kelber maak 'n bydrae oor die metafisiese faset van die Evangelie terwyl Schneiders 'n feministiese perspektief gee. Moody Smith se bydra fokus op kanonieke benaderings.

In deel twee, word die Evangelie aan die einde van die twintigste eeu bespreek aan die hand van ses bydraes. Kysar oorweeg die "Hermeneutical earthquake" in die Johannese navorsing. Johannes as "bunder, gentler Apocalypse" (Michaels), Johannese teoloë as "sectarians" (O'Day), belangrikste aspekte vir die toekoms (Schottroff) ensovoorts word hier behandel.

Die artikels wissel na my mening in kwaliteit en word aangebied onder die vaandel van "lesings van Johannes". Sedert die opbloeï van Resepsie teorieë is die Nuwe-Testamentiese wetenskap deeglik bewus van lesersinsette in die lees van 'n teks. Dit het selfs mode geword om van "my lesing" en "jou lesing" te praat. Dit het egter in baie gevalle, soos uit een of twee van hierdie artikels blyk, 'n verskoning geword om nie met ander vakgenote in gesprek te tree nie en sommer jou eie gedagtes ongekontroleerd rond te gooi. Dit grens hier en daar aan oppervlakkigheid.

Daar is tog artikels wat spreek van deeglikheid en diepgang. Die artikels in deel twee is heelwat korter as die ander, maar dit is tog interessant want tendense word genoem. Dit is nie onbelangrik nie, veral nie vir jonger navorsers nie. In die afgelope dekade het die toevloei van Johannese publikasies byna onbeheerbaar geword. Rigtinggewing deur meer ervare toeloë is altyd van waarde.

Hierdie boek bied 'n wye spektrum van materiaal aan. Eintlik is die enigste gemeenskaplike punt die feit dat al die bydraes oor Johannes gaan. Dit kan dus in 'n sekere sin as 'n tipe "voëlvlug" oor moderne tendense gesien word. As sodanig was dit lekker om te lees.

Ek dink "What is John?" is 'n boek wat mense gerus kan lees wat in Johannes geïnteresseerd is. Dit is baie soos 'n geluksakkie - daar sal iets in wees vir elkeen.

J G van der Watt

M Janson, *In sy teenwoordigheid. Dag-tot-dag besinnings uit die Evangelie*, tweede hersiene uitgawe CUM, Vereeniging, ²1997. Prys onbekend en J Cilliers, *Dié dag is vol genade*, Lux Verbi, Kaapstad 1997, Prys onbekend.

Die bestaan en die betekenis van Dagboeke is so oud soos die mens self. Deur optekening word daar ingeskryf in die geskiedenis. Hierdie inskryf, is 'n brug na gister en eergister. Op dié manier vervul 'n Dagboek 'n onthoufunksie. 'n Verdere funksie van 'n Dagboek is dat gister nie wegglinster nie, maar helder in die hede gloei. Deur die Dagboek word die naelstring met gister nie geknip nie. Twee uitmuntende Dagboeke het uit die hand van Hennie Aucamp gekom: "Gekaapte tyd" (1996) en "Allersiele" (1997). Oor die lewe kan elke pastor en homileet veel van Aucamp leer.

Geestelike Dagboeke adem 'n ander gees. En tog is daar raakpunte met die "alledaagse" Dagboeke. Geestelike Dagboeke is ook vir "allersiele" bedoel. Dit neem waar en teken op hoe die Evangelie neerslag in die alledaagse lewe vind. Dit wil mense help om daagliks die krag van die Evangelie te ervaar. In geestelike Dagboeke kan daar die gevaar van 'n goedkoop moralisme en oppervlakkigheid sit. Alles word elke dag net té maklik voorgestel, terwyl die werklik lewe sy daaglikse porsie soet en suur het.

Die Dagboeke van Murray Janson en Johan Cilliers ontkom nie altyd die gevaar van 'n sekere vlakheid nie. Janson sê self dat elke teks in 'n dagstuk nie in sy diepte gepeil kan word nie. Wie dít verwag, verwag nie 'n Dagboek nie, maar 'n kommentaar. Janson en Cilliers slaag uitnemend daarin om die teks aan die lewe van elke dag te verbind. Beide maak gebruik van anekdotes, verhale en analogieë om hulle boodskap vir die dag te aktualiseer en te konkretiseer. Janson en Cilliers se teksaanbod is elk op sy eie wyse uniek. 'n Mens hoor elkeen se eie oorspronklike stem. Dit is juis die verskeidenheid wat die twee Dagboeke 'n groot aanwinst maak.

Ek kan sowel Janson as Cilliers se Dagboek met vrymoedigheid aanbeveel. Lees dit gerus elke dag.

C J A Vos